

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6Tos/134/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2125011297
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Batisová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2025:2125011297.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Kataríny Batisovej a sudcov Mgr. Pavla Macháča a JUDr. Rudolfa Botta, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. D., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o návrhu odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 12.06.2025, č. k. 105PP/30/2025-56, na neverejnom zasadnutí konanom 04.09.2025 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B. z a m i e t a.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava (ďalej len okresný súd) uznesením z 12.06.2025, č. k. 105PP/30/2025-56, podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona zamietol návrh odsúdeného A. B. (ďalej len odsúdený) na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. 3T/45/2020 zo 17.06.2021, v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/45/2021 z 27.09.2021.

2. Zamietnutie návrhu okresný súd odôvodnil tým, že odsúdený síce splnil formálnu podmienku, teda vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu, avšak nesplnil ani jednu z materiálnych podmienok potrebných na podmienené prepustenie.

3. Záver o nesplnení prvej materiálnej podmienky okresný súd odôvodnil tým, že z hodnotenia riaditeľom ÚVTOS vyplynuli konkrétne relevantné negatívne poznatky týkajúce sa správania odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody napriek tomu, že má disciplinárne tresty zahladené (jeho správanie a vystupovanie počas pobytu v ústave Nitra nebolo na požadovanej úrovni, je zaevidované opakované nedodržovanie pokynu príslušníka, opakovane nadväzoval nepovolené kontakty a užil jemu nepredpísané lieky za účelom intoxikácie, jeho správanie a vystupovanie v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou nebolo na požadovanej úrovni, je zaevidované, že nebol ustrojený podľa určených vzorov a dal sa tetovať, príkazy a nariadenia príslušníkov teda neplnil a nerešpektoval, nie vždy chodil riadne upravený a ustrojený, uznesením Okresného súdu Trnava, sp. zn. 12Nt/6/2022 zo 17.02.2022 mu bol zmenený spôsob výkonu trestu odňatia slobody do ústavu so stredným stupňom stráženia, počas výkonu trestu v ÚVTOS Želiezovce v dvoch prípadoch porušil ústavný poriadok tým, že si neplnil riadne svoje pracovné povinnosti na pracovisku, pracovne zaradený bol na pracovisku ručného šitia obuvi, kde jeho pracovná morálka nebola na požadovanej úrovni a z uvedeného pracoviska bol vyradený na návrh zamestnávateľa, bol len dvakrát disciplinárne odmenený). Odsúdený má súčasne k spáchanej trestnej činnosti menej kritický postoj. Na tému návykových látok sa vyjadruje, že nemá žiadny problém, pričom plní čiastočne ciele programu zaobchádzania. Resocializačná prognóza je u odsúdeného vyhodnotená ako nepriaznivá a riziko recidívy trestnej činnosti je vysoké. K uvedenému záveru dospel okresný súd napriek tomu, že odsúdený aktuálne vykonáva trest odňatia slobody v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

4. Pokiaľ ide o splnenie druhej materiálnej podmienky, t. j. predpokladu, že odsúdený bude po podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody viesť riadny život a nebude sa dopúšťať

opätovne protispoločenskej činnosti, predovšetkým trestnej činnosti, túto podmienku okresný súd vyhodnotil ako nesplnenú. Táto prognóza u odsúdeného, čo vyplynulo z vyššie uvedeného hodnotenia je menej priaznivá, keď existuje odôvodnený predpoklad, že odsúdený nepovedie na slobode riadny život a existuje pre spoločnosť riziko recidívy (u odsúdeného bolo vyhodnotené vysoké riziko recidívy trestnej činnosti). Skonštatoval, že trestnej činnosti sa odsúdený v minulosti opakovane dopúšťal, i keď bol vo výkone trestu odňatia slobody v dávnejšej minulosti, a to vo vzťahu k trestným konaniam vedeným na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 3T/156/2002 a sp. zn. 2T/209/2004. Odsúdenému boli okrem preskúmvanej veci teda uložené tri tresty odňatia slobody, ktorých výkon bol odsúdenému podmiennečne odložený, kde v jednom prípade mu bol nariadený výkon trestu odňatia slobody. Okrem toho mu bol uložený aj jeden nepodmienečný trest odňatia slobody. Ani z tohto nepodmienečného trestu odňatia slobody, sa však odsúdený dostatočne nepoučil a dostal sa opätovne do výkonu trestu, za úmyselnú trestnú činnosť (za jeden zločin a jeden prečin spáchaných formou spolupáchateľstva). Pre takéto protispoločenské správanie by nepochybne nebolo dostačujúce ani podmiennečne prepustenie odsúdeného, za súčasného nariadenia probačného dohľadu nad odsúdeným a ustanovenia mu primeraných obmedzení alebo povinností. Povaha trestných činov (jedného zločinu a jedného prečinu) spáchaných odsúdeným, pre ktoré je aktuálne vo výkone trestu a z nich vyplývajúce okolnosti charakterizujúce odsúdeného ako osobu so sklonom k opakovanému páchaniu trestných činov, spolu s určením nepriaznivej resocializačnej prognózy, nedávajú dostatočnú záruku, že by odsúdený v prípade jeho podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, viedol na slobode riadny život. Možno preto konštatovať, že nebol ešte dosiahnutý taký stupeň nápravy odsúdeného, že by sa zbavil práve tých charakterových vlastností a nesprávnych návykov, ktoré u neho viedli k opakovanému páchaniu trestných činov. Okresný súd v čase rozhodovania nevzhliadol dostatočný stupeň resocializácie u odsúdeného, čo by odôvodňovalo podmiennečne ho prepustiť na slobodu bez potreby vykonať zvyšok trestu odňatia slobody. V prípade odsúdeného je teda resocializačná prognóza nepriaznivá a je možné zhodnotiť, že výkon trestu na odsúdeného nepôsobí doposiaľ dostatočne takým výchovným vplyvom, aby bol schopný viesť na slobode riadny život. V jeho prípade prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti. Niet prečo sa rozumne domnievať, že podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody splní svoj zákonom sledovaný účel. Samotné aktuálne správanie sa odsúdeného vo výkone trestu spojené s dodržiavaním právnych predpisov nie je dostatočné na to, aby mohol okresný súd konštatovať, že odsúdený sa bude správať v súlade so zákonom aj na slobode (mimo ústavu na výkon trestu), t. j. mimo „brán väznice.“ V prípade odsúdeného ide síce o človeka v produktívnom veku, ktorý však s prihliadnutím na jeho charakterové črty, sklony k opakovanému páchaniu trestnej činnosti, menej kritický postoj k trestnej činnosti, vyjadrenie, že nemá problém s návykovými látkami a iba dve vykázané disciplinárne odmeny (napriek tomu, že je vo výkone trestu odňatia slobody vrátane výkonu väzby od 16.12.2019), nedáva dostatočnú záruku, že by v prípade podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nepáchal ďalšiu trestnú činnosť.

5. Po vyhlásení uznesenia na verejnom zasadnutí sa prokurátor vzdal práva na podanie sťažnosti, no odsúdený ihneď zahlásil sťažnosť.

6. Zahlásenú sťažnosť odsúdený odôvodnil osobitným písomným podaním z 13.06.2025, v rámci ktorého predovšetkým namietal, že okresný súd pri svojom rozhodovaní prihliadal na jeho trestnú minulosť. V tomto kontexte preto dal do pozornosti nález Ústavného súdu SR z 26.11.2021, sp. zn. III. ÚS 355/2021.

6.1. V ďalšom vzhliadol porušenie ustanovení o priebehu konania, kedy nebola dodržaná lehota 5 dní od doručenia, nakoľko predvolanie obdržal 09.06.2025, čím bola zmarená zákonnosť prejednania jeho návrhu na podmiennečné prepustenie. V tejto spojitosti uviedol, že dikcia ustanovenia vyjadrujúca povinnosť skúmať správnosť znamená skúmať zákonnosť a odôvodnenosť jednak všetkých výrokov napadnutého uznesenia a tiež konania, ktoré mu predchádzalo. Tento revízny princíp preto zahŕňa aj povinnosť preveriť po právnej stránke či v celom konaní, v priebehu ktorého sa vytvárali podklady pre napadnuté uznesenie nedošlo k porušeniu Trestného zákona, Trestného poriadku alebo iných právnych predpisov, ktoré sú súčasťou právneho poriadku, lebo právo nemôže byť založené na neprávne.

6.2. V rámci konečného návrhu preto žiadal, aby bolo zrušené napadnuté uznesenie a následne bolo vyhovené jeho návrhu na podmiennečné prepustenie.

7. Prokurátor sa k písomne zdôvodnenej sťažnosti odsúdeného nevyjadril.

8. Okresný súd predložil spisový materiál Krajskému súdu v Trnave (ďalej len krajský súd) na rozhodnutie o sťažnosti odsúdeného 08.08.2025.

9. Podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak

a) nie je prípustná,

b) bola podaná oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým výslovne vzala späť, alebo

c) nie je dôvodná.

10. Krajský súd ako nadriadený orgán, na základe riadne a včas podanej sťažnosti na to oprávnenou osobou, podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podal odsúdený sťažnosť, ako aj konanie tomuto výroku predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

11. Pokiaľ ide o konanie, ktoré napadnutému výroku predchádzalo, krajský súd vlastným prieskumom žiadne chyby nezistil. Okresný súd dodržal všetky zákonné ustanovenia viažuce sa nielen k príprave, ale aj k priebehu verejného zasadnutia, pričom procesne správnym spôsobom vykonal všetky dôkazy potrebné pre objektívne a zákonné rozhodnutie. Vyhlásené rozhodnutie následne v zákonom stanovenej lehote písomne vypracoval a doručil stranám trestného konania do vlastných rúk, o čom svedčia doručky založené v spise.

12. Odsúdený v rámci sťažnostnej argumentácie pokiaľ ide o konanie predchádzajúce napadnutému uzneseniu namietal, že u jeho osoby nebola zachovaná 5-dňová lehota na prípravu.

13. Podľa § 292 ods. 4 Trestného poriadku, deň, čas a miesto verejného zasadnutia určí predseda senátu tak, aby osobe, ktorá na verejné zasadnutie dala svojím návrhom podnet, osobe, ktorá môže byť rozhodnutím priamo dotknutá, obhajcovi a prokurátorovi zostala od doručenia predvolania na verejné zasadnutie alebo od upovedomenia lehota aspoň päť pracovných dní na prípravu; to neplatí pri sťažnosti proti uzneseniu o nezatí obvineného do väzby. Skrátiť lehotu možno len so súhlasom toho, v záujme koho je lehota ustanovená. U ostatných osôb, ktoré sa na verejné zasadnutie predvolávajú alebo o ňom upovedomujú, treba zachovať spravidla trojdňovú lehotu.

14. Zo zabezpečeného spisového materiálu vyplynulo, že odsúdený bol na verejné zasadnutie riadne predvolaný (č. l. 8 spisu), pričom predvolaniu mu bolo doručené 09.06.2025 (č. l. 7 spisu) a verejné zasadnutie sa konalo 12.06.2025. Odsúdenému preto treba dať za pravdu, že v jeho prípade nebola zachovaná 5-dňová lehota na prípravu, čoho si bol konajúci samosudca vedomý, preto na verejnom zasadnutí odsúdeného vyzval či súhlasí so skrátením lehoty na prípravu, na ktorú otázku odsúdený odpovedal kladne, preto boli v zmysle zákona splnené podmienky na vykonanie verejného zasadnutia.

15. Pokiaľ ide o splnenie formálnej podmienky na podmiennečné prepustenie, okresný súd správne skonštatoval, že odsúdený už vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu. Presnejšie povedané, odsúdený vykonal pomernú časť z uloženého trestu dňa 16.08.2024.

16. Splnenie formálnej podmienky však nestačí. Na podmiennečné prepustenie osoby z výkonu trestu odňatia slobody musia byť splnené aj dve materiálne podmienky a síce, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a tou druhou je, že od neho možno dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

17. Pokiaľ ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ustanovení § 66 ods. 1 Trestného zákona, krajský súd sa stotožňuje s názorom okresného súdu, že odsúdený túto podmienku nespĺnil.

18. Podmiennečné prepustenie je mimoriadny zákonný inštitút, pričom mimoriadnosť spočíva v tom, že súd má možnosť, avšak nie povinnosť odsúdeného podmiennečne prepustiť, čo však neznamená, že súd nemá povinnosť odsúdeného podmiennečne prepustiť, pokiaľ odsúdený splnil všetky zákonné podmienky. Mimoriadnosť teda nespočíva v tom, že by súd mal možnosť zamietnuť žiadosť odsúdeného o podmiennečné prepustenie, pokiaľ odsúdený naplnil zákonné kritériá. Mimoriadnym je inštitút podmiennečného prepustenia iba v tom, že síce odsúdenému bolo skôr uložené vykonať určitý trest, avšak benevolenciou štátu ho za určitých podmienok nemusí vykonať celý.

19. Podľa odbornej literatúry je účel inštitútu podmiennečného prepustenia vymedzený nasledovne:

„Zmyslom podmiennečného prepustenia je umožniť opustiť brány väznice osobám, ktoré počas svojho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody dokázali analyzovať svoje protiprávne konanie, sebakriticky sa k nemu postaviť, vyvolať z neho poučenie a svojím aktívnym a kladným prístupom vo výkone trestu odňatia slobody preukázať polepšenie.“ (VICHREK, R. Současné trendy vývoje podmíněného propuštění. Trestněprávní revue. 2018, 1, str. 6 nasl.) Podmiennečné prepustenie teda „funguje ako motivačný prvok u odsúdeného páchatela, aby sa aktívne zapojil v rámci výkonu trestu do programov zaobchádzania, ktoré by mali mať nielen preventívny účinok z hľadiska recidívy, ale tiež integrujúce a restoratívne účinky“. (HULMÁKOVÁ, J. Podmíněné propuštění z pohledu aplikační praxe a vybraných evropských právních úprav. Trestněprávní revue, 2017, 2, str. 27 a nasl.) Nad rámec toho „možnosť podmiennečného prepustenia ovplyvňuje pozitívne väzenskú atmosféru, dáva väzňom perspektívu prepustenia a tým ich

stimuluje k pozitívnym aktivitám a do určitej miery aj paralyzuje niektoré negatívne účinky pobytu vo väzení.“ (ŠÁMAL, P. a VÁLKOVÁ, H. K podmínenému propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, Trestněprávní revue, 2012, 11-12, str. 249 a nasl.) „Cieľom je teda skutočná, nielen formálna zmena odsúdeného, formálne faktory tak majú hrať minimálnu rolu, je totiž nevyhnutné rozlišovať medzi obyčajnou vonkajšou adaptáciou odsúdeného na podmienky výkonu trestu a jeho skutočnou vnútornou premenou, ktorá je podstatná pri rozhodnutí o podmiennečnom prepustení.“ (NOVOTNÝ, O. O trestu a vězeňství. Praha. Academia, 1969, str. 206, nálež sp. zn. I. ÚS 2201/16 z 3. januára 2017, bod 32).

20. Pri posudzovaní splnenia podmienky polepšenia je potrebné reflektovať celý priebeh výkonu trestu a vývoj odsúdeného v tomto priebehu. Nie je preto možné mechanicky hodnotiť celý výkon trestu bez zohľadnenia behu času a zvaženia vývoja odsúdeného, najmä ak vykonáva trest v dlhšej výmere. Je potrebné zdôrazniť, že zákon požaduje preukázanie polepšenia v čase rozhodovania o podmiennečnom prepustení. Pokiaľ teda odsúdený v prvotnej fáze výkonu trestu preukazoval známky polepšenia, ale v dobe predchádzajúcej rozhodnutiu o podmiennečnom prepustení sa správal opačným spôsobom, súd také správanie odsúdeného nevyhodnotí ako jeho polepšenie a naopak ani neplnenie povinností v začiatku výkonu trestu nevyhnutne neznamena, že sa odsúdený nepolepší neskôr. Pokiaľ však odsúdený svojim neskorším správaním preukázal, že sa polepšil a že sa snaží minimalizovať pravdepodobnosť páchania trestnej činnosti v budúcnosti, potom skoršie porušenie jeho povinností samé a pri splnení ostatných zákonných podmienok, nemôže zabrániť pozitívnemu rozhodnutiu súdu o podmiennečnom prepustení odsúdeného. Na polepšenie nie je možné usudzovať len podľa počtu disciplinárnych odmien. Z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS vyplýva, že odsúdený má 2 disciplinárne odmeny. Súdy sú povinné sa zaoberať otázkou, či správanie sa odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody svedčí o skutočnej zmene životného postoja odsúdeného, aké je jeho bližšie správanie sa vo výkone trestu.

21. V konkrétnostiach tohto prípadu by sa vzhľadom na 2 disciplinárne odmeny, ktoré počas doterajšieho pobytu za mrežami odsúdený získal a následné správanie na požadovanej úrovni či nevykázané disciplinárne tresty, na prvý pohľad mohlo javiť, že prvá materiálna podmienka (v podobe preukázania polepšia svojim správaním sa počas výkonu trestu) splnená je, no opak je pravdou.

22. Je potrebné zohľadniť, že odsúdený začal výkon trestu odňatia slobody 16.12.2019 (po započítaní výkonu väzby), no jeho správanie bolo ako na horskej dráhe. V tomto načrtnutom kontexte krajský súd uvádza, že pri skúmaní splnenia, resp. nesplnenia prvej materiálnej podmienky sa zohľadňuje celý priebeh výkonu trestu, pričom správanie odsúdeného bolo od začiatku problémové, vyvrcholilo jeho preradením do ústavu s prísnejším stupňom stráženia a až neskôr sa stabilizovalo a bol opätovne preradený so ústavu s miernejším stupňom stráženia. Krajský súd poukazuje na skutočnosť, že odsúdený bol prvýkrát disciplinárne postihnutý len niekoľko mesiacov po svojom nástupe a potom de facto každý rok (2020 – trikrát, 2021 – dvakrát, 2022 - trikrát a následne 2024) až kým si nepodal žiadosť o podmiennečné prepustenie. U odsúdeného by sa dali akceptovať disciplinárne previnenia idúce na vrub jeho tzv. adaptačnej fáze spojené s prispôbovaním sa novému prostrediu, no ani z pohľadu krajského súdu nie je ospravedliteľné, aby k nim došlo aj po rokoch od nástupu do výkonu trestu. Odsúdený má vo výkone trestu odňatia slobody povinnosť rešpektovať a plniť si povinnosti, ktoré sa mu určujú v rámci výkonu trestu a ktoré mu vyplývajú zo zákonných ustanovení, a to od začiatku výkonu trestu, aby tak bol naplnený jeden z hlavných účelov, ktorým je náprava odsúdeného. Skutočnosť, že tieto disciplinárne tresty boli odsúdenému zahladené automaticky neznamena, že súd pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení nemôže na ne prihliadať. Právnym následkom zahľadania disciplinárneho trestu je, že sa na odsúdeného hľadí tak, ako keby sa mu nikdy disciplinárny trest neuložil, avšak nemožno opomínať fakt, že tieto negatívne poznatky sa vyskytli a boli zaznamenané a je žiadúce ich posudzovať v rámci rozhodovania o podmiennečnom prepustení. Pokiaľ ide o povahu disciplinárnych previnení, krajský súd konštatuje, že sa jednalo o pomerne závažné porušenia väzenských podmienok (opakovane nadväzoval kontakty s inými osobami, neplnil si pracovné povinnosti a príkazov príslušníkov ZVJS, úmyselný pokus uviesť príslušníka ZVJS do omylu so snahou o nadviazanie nepovoleného kontaktu, užíval nepredpísané lieky za účelom intoxikácie, dal sa tetovať) vzhľadom k trestom, ktoré mu boli uložené (od pokarhaní cez zákaz najviac dvoch nákupov a celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu až po samoväzbu), pričom je zrejmé, že konal úmyselne. Navyše v správaní odsúdeného sa i po jeho preradení do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia vyskytli nedostatky v oblasti dodržiavania ústavného poriadku.

23. Hoci je teda správanie odsúdeného aktuálne stabilizované, tak v tomto jeho správaní podľa názoru krajského súdu nie je možné vidieť skutočné polepšenie, len sa formálne prispôobil podmienkam vo výkone trestu. Svedčí o tom aj celkovo nízky počet získaných disciplinárnych odmien. Pokiaľ ide o povahu týchto odmien, možno konštatovať, že mu boli uložené za výkon prospešných prác

a plnenie činností súvisiacich so všeobecným rozvojom osobnosti (disciplinárne odmeny z 09.01.2023 a 13.07.2023), pričom od ich získania uplynula už značná doba a snaha odsúdeného po získaní odmeny stagnuje, a tieto boli zohľadnené práve v jeho preradení do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Obzvlášť v prípade skúsenejšieho recidivujúceho odsúdeného je potrebné, aby pomer disciplinárnych odmien k disciplinárnym trestom bol výraznejší v prospech odmien, čo v tomto prípade nenastalo (2:9).

24. Predsa nestačí, pokiaľ sa odsúdený správa v súlade s pravidlami stanovenými pre výkon trestu odňatia slobody. Polepšenie je totiž vývojový proces vnútornej premeny páchatelovej osobnosti, ktorý sa navonok prejavuje v jeho správaní. Dobré správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody však samé o sebe automaticky neznamená, že sa odsúdený polepšil, pretože môže byť aj len prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie väznice, nie o náznak skutočných zmien osobnosti odsúdeného. Krajský súd v zhode s názorom okresného súdu dospel k záveru, že odsúdený sa nezbavil záporných vlastností, charakterových čŕt, sklonov a zlých návykov, ktoré ho viedli k spáchaniu trestných činov, za ktoré bol odsúdený, alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu trestné činy spáchať, tu s dôrazom na jeho postoj k závažnej trestnej činnosti, kedy nedokáže zaujať primerane kritický postoj. Treba tiež dodať, že odsúdený už v minulosti bol opakovane vo výkone trestu odňatia slobody a bol tiež podmienene prepustený, teda je mu dobre známy režim výkonu trestu, aj krajský súd zastáva názor, že zo strany odsúdeného nejde o skutočný prejav jeho snahy polepšiť sa tak, ako ho má na mysli citované ustanovenie zákona.

25. V prospech odsúdeného nemožno vyhodnotiť ani fakt, že odsúdený neabsolvoval žiaden rekvalifikačný kurz, či iné formy vzdelávania s poukazom na tú skutočnosť, že špeciálnu základnú školu ukončil vo 4. ročníku a ďalej v štúdiu nepokračoval, teda neprejavil snahu, aby sa po výkone nepodmienečného trestu v spoločnosti lepšie uplatnil. Na dôvažok odsúdený je vo väzenskom prostredí i po viac ako dvojtretinovej časti výkonu trestu vedený k osvojovaniu a rešpektovaniu základných spoločenských noriem ako aj ústavného poriadku, časového rozvrhu dňa, ku kritickej sebareflexii, čo i vzhľadom na jeho predchádzajúce výkony trestov by malo byť pre neho automatické.

26. V ďalšom možno poukázať na to, že odsúdený na verejnom zasadnutí síce prezentoval svoj kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, neuviedol však, ako na ňu s odstupom času nazerá a ani neuviedol nič, z čoho by bolo možné usúdiť, že by svoj predchádzajúci život tentokrát skutočne analyzoval z hľadiska príčin a podmienok páchania trestnej činnosti so zameraním sa na to, aby tieto príčiny a podmienky eliminoval a v budúcnosti tak trestnú činnosť nepáchal. Bez povšimnutia však nemôže zostať skutočnosť, že podľa riaditeľa ÚVTOS odsúdený má menej kritický postoj k trestnej činnosti. Tu krajský súd zotrváva na názore, že kritický postoj odsúdeného k vlastnej trestnej činnosti nevyhnutne musí zahŕňať aj postoj k zavineniu vo vzťahu k trestnému činu, pre ktorý je odsúdený uznaný vinným a vykonáva uložený trest, ako aj uzrokovanie sa s uloženým trestom. Stotožnenie sa odsúdeného so správnosťou, zákonnosťou a spravodlivosťou jeho odsúdenia je nevyhnutnou súčasťou premeny odsúdeného, uvedomenia si jeho protiprávneho konania a dosiahnutia polepšenia.

27. Je tiež zrejmé, že odsúdený má problém s návykovými látkami, hoci podľa mienky odsúdeného takýto problém nemá, a ktorý u neho nie je v požadovanom stave i napriek nútenej abstinencii počas jeho pobytu za mrežami, keďže užil nepredpísané lieky za účelom intoxikácie. Tomuto záveru svedčí i odporúčanie riaditeľa ÚVTOS, aby v prípade podmienene prepustenia bol odsúdenému uložený zákaz požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok.

28. Z hodnotenia je preukázané, že odsúdený vo výkone trestu riadne pracoval, jeho pracovná morálka bola na požadovanej úrovni. Avšak tiež nemožno prehliadnúť skutočnosť, že odsúdený bol z pracoviska opakovane vyradený z dôvodu spáchania disciplinárneho previnenia.

29. Z uvedených skutočností potom krajský súd uzatvára, že u odsúdeného nevzhladol skutočné polepšenie ako výraz prerodu osobnosti s kritickým náhľadom na spáchanú trestnú činnosť, aktívne podnikajúceho kroky k tomu, aby počas výkonu trestu eliminoval všetky príčiny páchania trestnej činnosti a v budúcnosti sa jej viac nedopúšťal.

30. Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku v zmysle ust. § 66 ods. 1 Trestného zákona a síce, že je od odsúdeného možné dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, ani túto podmienku krajský súd nepovažuje za splnenú.

31. Možno pripomenúť, že ak u odsúdeného nenastalo v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody žiadne polepšenie, tak nemožno dospieť k záveru o splnení druhej materiálnej podmienky, nakoľko polepšenie odsúdeného je esenciálnou zložkou vyvodenia predpokladu, či odsúdený bude schopný viesť po jeho prepustení z výkonu trestu odňatia slobody riadny život. Od odsúdeného teda nemožno dôvodne očakávať vedenie riadneho života v budúcnosti, pokiaľ nemožno konštatovať jeho polepšenie sa už počas výkonu trestu.

32. Vedením riadneho života sa vo všeobecnosti rozumie stav, kedy odsúdený dodržiava právny poriadok a ďalšie základné normy občianskej spoločnosti, plní si svoje povinnosti voči štátu a spoločnosti, nezneužíva svoje práva proti spoluobčanom, nenarušuje občianske spolužitie v mieste bydliska ani v zamestnaní, nedopúšťa sa priestupkov, iných deliktov a trestných činov. (R 22/1987) Jedným zo základných znakov riadneho vedenia života je dodržiavanie právneho poriadku. Ak podmienene odsúdený v skúšobnej dobe závažným spôsobom poruší právne normy najmä tým, že spácha úmyselný trestný čin, svedčí to spravidla o tom, že sa neosvedčil. (R 19/1976)

33. Súd pri rozhodovaní o podmienene prepustení primárne skúmajú, či odsúdený bude mať zabezpečené zamestnanie, či iný zdroj príjmov, či bude mať zabezpečené bývanie, či udržiaval kontakt s rodinou alebo inými blízkymi a aká je jeho širšia trestná minulosť, vrátane možných predchádzajúcich podmienecných prepustení na slobodu. Okolnosti, vzťahujúce sa k materiálnemu a sociálnemu zázemiu odsúdeného ovplyvňujú možnosť reintegrácie odsúdeného do spoločnosti a sú teda relevantné pri rozhodovaní o podmienecnom prepustení.

34. Nutné je tak analyzovať vývoj trestnej činnosti z hľadiska jej frekvencie a závažnosti, a to najmä v rokoch predchádzajúcich spáchaniu trestného činu, za ktorý odsúdený vykonáva trest. Je pritom potrebné mať na pamäti, že podľa kriminologických výskumov dochádza k opusteniu kriminálnej dráhy postupne, jedná sa teda o dlhší proces, nie o jednorazovú zmenu. Ak sa napríklad predlžujú doby medzi páchaním jednotlivých trestných činov odsúdeným, môže to skôr naznačovať, že odsúdený je na správnej ceste opustiť kriminálnu kariéru, ako to, že sa jedná o chronického recidivistu, ktorého treba čo najprísnejšie oddeliť od spoločnosti. A naopak, najmä opakovane páchaná trestná činnosť v krátkych intervaloch nasledujúcich po prepustení z predchádzajúceho výkonu trestu odňatia slobody môže naznačovať, že od odsúdeného nie je možné očakávať vedenie riadneho života, čo však platí len za predpokladu, že odsúdený nepreukáže, že v medziobdobí nedošlo k takému polepšeniu a zmene postoja, ktoré poskytujú podstatnú nádej, že po novom podmienecnom prepustení povedie riadny život. V tomto ohľade môže byť relevantným dôležitým ukazovateľom napríklad to, pokiaľ odsúdený sám rozpozná a uzná podmienky, ktoré v minulosti prispeli k páchaniu jeho trestnej činnosti a vyrovnáva sa s nimi.

35. Vo vzťahu k osobe odsúdeného a k očakávaniu vedenia riadneho života v budúcnosti z jeho strany krajský súd primárne poukazuje na jeho odpis registra trestov, z ktorého vyplýva, že pácha rôznorodú trestnú činnosť (opakovane krádež, lúpež, ohrozenie pod vplyvom návykovej látky, vydieranie, obmedzovanie osobnej slobody). Prvý stret so zákonom bol v roku 2002, pričom trestnú činnosť graduje (čo do závažnosti trestnej činnosti) a pácha s väčšími časovými odstupmi (odsúdenia v rokoch 2002, 2004, 2011, 2017 a 2020). Odsúdenému mu boli ukladané podmienecne tresty (v jednom prípade mu bol nariadený výkon trestu odňatia slobody) či nepodmienený trest, dokonca bol podmienecne prepustený, teda zo strany spoločnosti mu bolo poskytnutých dosť šancí preukázať, že to so svojou nápravou myslí skutočne vážne. Tieto šance nevyužil a opakovane konal protiprávne.

36. Z oboznámeného rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo 17.06.2021, č. k. 3T/45/2020-2000 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre z 27.09.2021, č. k. 2To/45/2021-2176, nachádzajúceho sa v spisovom materiály vyplynulo, že predmetnej trestnej činnosti sa dopustil na chránenej osobe – tehotnej žene a závažnejším spôsobom konania – so zbraňou, kedy iného nútil, aby niečo konal a trpel, pričom už bol za takýto trestný čin potrestaný nepodmieneným trestom a súčasne inému bránil užívať osobnú slobodu, za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Odsúdený si momentálne odpykáva tento trest v ústave s minimálnym stupňom stráženia, pričom v rámci vnútornej diferenciacie je stále umiestnený do strednej diferenciačnej skupiny „B“ s tým, že diferenciačná skupina určuje program zaobchádzania s odsúdeným, pracovisko odsúdeného, program vzdelávania či ovplyvňuje ubytovanie odsúdeného počas výkonu trestu. V danom prípade bolo teda prihliadnuté s poukazom na § 66 ods. 2 Trestného zákona najmä na povahu a charakter spáchanej trestnej činnosti, ktorej sa odsúdený dopustil a v zmysle odpisu registra trestov aj na sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, kedy vo vzťahu k jeho osobe nemožno jednoznačne vyvodit' záver, že bude viesť na slobode riadny život.

37. Podmienenecne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody má význam len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti, ktoré majú v danom smere význam je odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude viesť na slobode riadny život a viac sa do rozporu so zákonom nedostane, čo však u menovaného odsúdeného, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti (a to s poukazom na jeho správanie vo výkone trestu), nie je možné jednoznačne konštatovať. O správnosti uvedeného záveru svedčí i resocializačná prognóza odsúdeného, ktorá je nepriaznivá a riziko recidívy trestnej činnosti je vysoké.

38. Záverom krajský súd dáva odsúdenému opakovane do pozornosti, že si vo výkone trestu odňatia musí uvedomiť príčiny a dôsledky svojho protiprávneho konania (čo sa odzrkadľuje práve v kritickom postoji k spáchanej trestnej činnosti), aby ich v budúcnosti v čo najširšej miere eliminoval a nie sa len po určitý časový úsek formálne prispôbiť režimu a príkazom ZVJS. Takéto správanie nespĺňa požiadavky polepšenia sa vo výkone trestu, preto nie je možné pripisovať relevantnosť jeho slovám, že povedie na slobode riadny život. Dôvera spoločnosti mu bola poskytnutá pri jeho predchádzajúcich odsúdeniach, avšak tieto šance nevyužil a dopustil sa oveľa závažnejšej trestnej činnosti, pre ktorú aktuálne vykonáva uložený nepodmienečný trest.

39. No a pokiaľ odsúdený na verejnom zasadnutí poukazoval na to, že má záujem starať sa o rodinu – zomrela mu setra a ďalšia umiera, táto skutočnosť nijako nie je spôsobilá u neho rozptýliť riziko možnej recidívy na mieru potrebnú pre pozitívne rozhodnutie o jeho návrhu. Ani rodina ho v minulosti neprímala zmeniť svoj životný štýl kriminálnika. Niet preto racionálneho dôvodu sa domnievať, že by práve ním prízvukovaná starostlivosť o rodinu mala jeho správanie nateraz zmeniť. Dopady výkonu trestu na rodinu mal odsúdený uvážiť skôr ako páchal trestnú činnosť, a to i po uplatnení najprísnejšej trestnoprávnej represii v minulosti.

40. Zhrnúc vyššie uvedené krajský súd dospel k rovnakému záveru ako okresný súd a síce, že náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody a že podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov. Súdy pritom predmetný záver vyslovili po komplexnom posúdení všetkých relevantných faktorov, teda nielen s poukazom na jeho trestnú minulosť ako akcentoval odsúdený v sťažnosti, ale predovšetkým s poukazom na jeho celkove správanie sa počas pobytu vo väzení, na postoj k spáchanej trestnej činnosti, a tiež komplexne zohľadnili hodnotenie riaditeľa ÚVTOS. U odsúdeného tak nejde o situáciu opisovanú v sťažnosti, že by jeho návrh na podmiennečné prepustenie mal byť súdmi zamietnutý výhradne len na podklade jeho trestnej minulosti.

41. Pretože krajský súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie resp. zmenu napadnutého uznesenia sťažnosť odsúdeného postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.